

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ (Τ.Ε.Ε.)
ΤΜΗΜΑ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Δ.ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ 13 – 49100 ΚΕΡΚΥΡΑ
Πληροφορίες Α Στραβοράβδη

Κέρκυρα, 8 Σεπτεμβρίου 2023
Αρ. πρωτ.: 754

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΤΜΗΜΑ ΚΕΡΚΥΡΑΣ ΤΟΥ Τ.Ε.Ε.
ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΕΝΟΨΕΙ ΤΩΝ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ

Οι προσεχείς αυτοδιοικητικές εκλογές βρίσκουν τον τόπο μας με σωρεία προβλημάτων που μας έχουν απασχολήσει για πολλά χρόνια και υπήρξαν κεντρικά θέματα σε αρκετές προηγούμενες εκλογικές αναμετρήσεις χωρίς να έχουν επιλυθεί, αντίθετα βαίνουν εντεινόμενα. Παράλληλα νέες προκλήσεις αναφύονται, που οφείλουμε να αντιμετωπίσουμε, αν επιθυμούμε να προχωρήσουμε στο πλαίσιο μιας αειφόρου ανάπτυξης.

Ο χρόνος διεξαγωγής των εκλογών, το πυκνό, εκλογικά, χρονικό διάστημα που προηγήθηκε καθώς και η τουριστική περίοδος, είχε σαν αποτέλεσμα ένα μήνα πριν τις εκλογές να μην έχει αναπτυχθεί ουσιαστική συζήτηση για τα θέματα αυτά.

Η Δ.Ε. του ΤΚ ΤΕΕ, μετά από εκτενή συζήτηση στη συνεδρίασή της στις 5/09/2023 παραθέτει μία θεματολογία που σίγουρα δεν είναι εξαντλητική, αλλά αφενός, καλύπτει σημαντικό μέρος των προβλημάτων που απασχολούν σήμερα το τόπο, αφετέρου θίγει και θέματα που θα ανακύψουν στο μέλλον. Σκοπός της πρωτοβουλίας αυτής είναι να υπάρξει ουσιαστικός διάλογος πάνω σε αυτά να μπορέσουν οι υποψήφιοι συνδυασμοί να αναπτύξουν τις θέσεις τους συγκεκριμένα και ιεραρχημένα και να μπορέσουν οι πολίτες, στον εναπομείναντα χρόνο μέχρι τις εκλογές, να κρίνουν και να επιλέξουν υπεύθυνα. Να σημειωθεί ότι ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης δεν είναι μόνο διαχειριστικός, αλλά κατεξοχήν πολιτικός καθώς μέσα από την λειτουργία και την δράση της διαμορφώνεται το άμεσο περιβάλλον που ζουν οι πολίτες.

Κρίνεται σκόπιμο η θεματολογία αυτή να παρατεθεί στις παρακάτω ομάδες:

A. Ζητήματα που απασχόλησαν το τόπο μας και συνεχίζουν να τον απασχολούν, καθώς δεν υπήρξε η απαιτούμενη πρόοδος όσον αφορά την αντιμετώπισή τους.

1. Διαχείριση απορριμάτων.

Μείζον πρόβλημα που απασχολεί τον τόπο δεκαετίες και υπήρξε κεντρικό θέμα σε πολλές προηγούμενες εκλογικές αναμετρήσεις, όπου κάθε φορά παρουσιαζόταν να βρίσκεται ένα βήμα πριν την τελική λύση. Σήμερα, η αρμοδιότητα έχει περάσει στην Δευτεροβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση, αναμένεται η δημοπράτηση της μονάδας επεξεργασίας απορριμάτων, ενώ τα απορρίμματα μεταφέρονται εκτός νησιού, με το ανάλογο υψηλό κόστος (αφού δεν υπάρχει διαθέσιμος χώρος υποδοχής Χ.Υ.Τ.Υ. εντός νησιού), που όμως δεν καλύπτεται από τα ανταποδοτικά τέλη που πληρώνουν οι δημότες. Όσον αφορά τον τομέα της ανακύκλωσης δεν σημειώνεται ιδιαίτερη πρόοδος, αυξάνοντας έτσι των όγκο των μεταφερόμενων απορριμάτων και το

σχετικό κόστος. Η καθυστέρηση της δημοπράτησης της μονάδας επεξεργασίας αφενός προδιαγράφει την δαπανηρή μεταφορά των απορριμμάτων για κάποια ακόμα χρόνια και την ανάγκη διάθεσης των απαιτούμενων πόρων για αυτήν, αφετέρου δημιουργεί προβληματισμό σχετικά με την δημόσια χρηματοδότηση του έργου.

2. Οδικό δίκτυο – Δημόσια έργα

Το οδικό δίκτυο του νησιού, αν και ικανοποιητικά πυκνό, χρήζει παρεμβάσεων και τα έργα που γίνονται αφορούν κυρίως, επουλώσεις και επισκευές, ενώ απαιτούνται μεγαλύτερες παρεμβάσεις βελτίωσης και νέα έργα σε όλο το νησί (παρακάμψεις, κόμβοι κτλ), κάτι που γίνεται ιδιαίτερα αισθητό τους μήνες με υψηλό κυκλοφοριακό φόρτο. Παράλληλα, σε πολλούς τομείς, όπως ο πολιτισμός, η εκπαίδευση ή ο αθλητισμός παρατηρούμε την απαξίωση των υποδομών με σοβαρή επίπτωση ακόμα και στις στοιχειώδεις λειτουργίες στους τομείς αυτούς, ενώ παρατηρείται δυστοκία στον σχεδιασμό, χρηματοδότηση αλλά και στην ολοκλήρωση και απόδοση προς χρήση δημοσίων έργων. Οφείλουμε αφενός να εντοπίσουμε τα αίτια της δυστοκίας, αφετέρου να ιεραρχηθούν αιτιολογημένα τα έργα σε κάθε τομέα σε σαφή χρονοδιάγραμμα και αναφορά στους οικονομικούς πόρους. Τέλος, οι φορείς Τοπικής αυτοδιοίκησης οφείλουν να συνεργασθούν ώστε, στο τομέα ευθύνης του κάθε οργανισμού, να προκρίνονται έργα αλληλοσυμπληρούμενα, αποδίδοντας το μέγιστο όφελος;

3. Ύδρευση – αποχέτευση

Αρμόδια υπηρεσία είναι η Δια.Δ.Ε.Υ.Α.Κ. και εκ του αποτελέσματος διαπιστώνονται αδυναμίες και ανεπάρκειες σε όλη την έκταση του νησιού. Τα προβλήματα που αναφέρονται έχουν σχέση με την ποιότητα του δικτύου ύδρευσης, την παλαιότητά του και την δυνατότητα της εταιρείας αφενός να επιλαμβάνεται των αστοχιών του δικτύου, αφετέρου να σχεδιάζει και να υλοποιεί νέα δίκτυα, εξασφαλίζοντας χρηματοδοτήσεις. Η ποιότητα του χορηγούμενου ύδατος δεν είναι η επιθυμητή, το κόστος άντλησής του αυξήθηκε τα τελευταία χρόνια, ενώ μεγάλο μέρος του παραμένει ατιμολόγητο λόγω διαρροών και κλοπών. Επίσης, υπάρχει μεγάλη διαφοροποίηση στο κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών και της τιμολόγησής τους από περιοχή σε περιοχή του νησιού.

Τυχόν διάσπαση της Επιχείρησης με την συνεπαγόμενη διάσπαση του δυναμικού της (επιστημονικού, τεχνικού και διοικητικού) δημιουργεί αμφιβολίες για την καλύτερη παροχή υπηρεσιών στο σύνολο του νησιού και την βιωσιμότητα των νέων επιχειρήσεων ύδρευσης- αποχέτευσης. Η ευόδωση της κατασκευής των φραγμάτων, μέσω Σ.Δ.Ι.Τ. όπως ανακοινώθηκε, που δεν θα ολοκληρωθεί βέβαια άμεσα, θα αλλάξει προφανώς το έργο της επιχείρησης στο μέλλον καθώς θα έχει την ευθύνη συντήρησης του δικτύου ύδρευσης ενώ το νερό θα το προμηθεύεται από τρίτους.

Αστοχίες υπάρχουν και στον τομέα της αποχέτευσης, ιδίως στην λειτουργία των μονάδων βιολογικής επεξεργασίας λυμάτων καθώς στις λίγες λειτουργούσες διαπιστώνονται προβλήματα, ενώ οι περισσότεροι οικισμοί στερούνται δικτύου αποχέτευσης και βιολογικής επεξεργασίας των λυμάτων. Τέλος η παραγόμενη στις λειτουργούσες μονάδες αυτές λυματολάσπη μεταφέρεται εκτός νησιού καθώς η ΔΙΑΔΕΥΑΚ δεν έχει προχωρήσει στην κατασκευή μονάδας υποδοχής και επεξεργασίας της ως όφειλε. Επίσης υπάρχει ανάγκη για σχεδιασμό και κατασκευή και νέων μονάδων βιολογικής επεξεργασίας λυμάτων. Τέλος οφείλουμε να

αποφασίσουμε αν πρέπει η τοπική αυτοδιοίκηση να έχει την αποκλειστική αρμοδιότητα σε θέματα ύδρευσης – αποχέτευσης, ποιο πρέπει να είναι το οργανόγραμμα της υπηρεσίας και η στελέχωσή της προκειμένου να ανταπεξέλθει στα παραπάνω και πως θα επιτευχθεί η υλοποίησή των παραπάνω;

4. Ιδιωτικές επενδύσεις

Μεγάλες ιδιωτικές επενδύσεις πραγματοποιούνται στο νησί μας που αλλάζουν το χαρακτήρα ολόκληρων περιοχών, συνεπώς και τις δραστηριότητες των κατοίκων τους. Όλες οι απαιτούμενες εγκρίσεις και αδειοδοτήσεις για αυτές εκδίδονται από το κεντρικό κράτος ενώ πρόσφατα αφαιρέθηκαν και κάποιες ελάχιστες αρμοδιότητες που είχαν παραμείνει στην τοπική αυτοδιοίκηση. Επιπλέον δημιουργείται προβληματισμός για το ποσοστό του οφέλους τέτοιων επενδύσεων που παραμένει στο νησί, σαν αντιστάθμισμα της επιβάρυνσης στην ζωή των κατοίκων και του περιβάλλοντος.

Ζητούμενο είναι η ουσιαστική εμπλοκή των Ο.Τ.Α. πάνω στο συγκεκριμένο ζήτημα, στα πλαίσια της συνολικής αειφόρου ανάπτυξης και του συνολικού οφέλους και ο καθορισμός των μηχανισμών εκείνων, δια των οποίων θα προκύψουν αξιόλογα και ουσιαστικά αντισταθμιστικά οφέλη για την τοπική κοινωνία;

5. Δημόσιος χώρος

Είναι αδιαμφισβήτητη η καταχρηστική εκμετάλλευση του δημόσιου χώρου από επιχειρήσεις, είτε πρόκειται για κοινόχρηστα τμήματα πόλης και οικισμών είτε πρόκειται για αιγιαλούς, με άδειες της διοίκησης που η ορθή εφαρμογή τους όμως δεν δύναται να ελεγχθεί, με όλες τις αρνητικές συνέπειες για τους χρήστες, μόνιμους κάτοικους και επισκέπτες. Το θέμα αφορά πρώτιστα την καθημερινότητα του πολίτη και ως εκ τούτου η τοπική αυτοδιοίκηση οφείλει να το αντιμετωπίσει αποτελεσματικά και όσον αφορά τις άδειες χρήσης που εκδίδονται, τις αυθαίρετες υπερβάσεις αυτών ή και τις εξ' ολοκλήρου αυθαίρετες καταλήψεις. Η επανασύσταση της Δημοτικής Αστυνομίας θα δώσει την δυνατότητα ελέγχου την τοπική αυτοδιοίκηση. Βέβαια για να μπορεί να είναι αποτελεσματική σε όλη την επικράτεια του Δήμου, ιδίως τους θερινούς μήνες πρέπει να έχει την ανάλογη στελέχωσή, ενώ απαιτείται και επικαιροποίηση της σχετικής νομοθεσίας, οπότε απαιτείται και η ανάληψη πρωτοβουλιών προς την κεντρική διοίκηση.

6. Περιβάλλον – οικονομικό μοντέλο- κλιματική κρίση

Παρατηρείται τα τελευταία χρόνια μια κλιματική κρίση που, σε συνδυασμό με το μοντέλο οικονομικής ανάπτυξης που ακολουθείται στο νησί μας, καθιστά καταστροφικά, φυσικά φαινόμενα όπως είναι οι πυρκαγιές, οι πλημμύρες, ενώ είναι αδιαμφισβήτητη η διάβρωση των ακτών που δημιουργεί κίνδυνους για την ζωή και την περιουσία των πολιτών. Υπάρχουν ήδη μελέτες που υποδεικνύουν τις περιοχές υψηλής επικινδυνότητας Για την πρόληψη και αντιμετώπιση καταστροφών από τέτοια φαινόμενα, απαιτούνται μελέτες και έργα από όλους τους φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο τομέα ευθύνης τους, η εκπόνηση και κατασκευή των οποίων καθυστερεί ή και ματαιώνεται, κάτι που επιτείνεται από την διάχυση των αρμοδιοτήτων και των ευθυνών ανάμεσα στους φορείς της Τ.Α.

Τέλος η μονοκαλλιέργεια του τουρισμού και η εγκατάλειψη του πρωτογενούς τομέα και υπαίθρου επιτείνει την επικινδυνότητα των φυσικών φαινομένων. Η αναζωογόνησή του πέρα από την θωράκιση έναντι πυρκαγιών μπορεί να έχει προστιθέμενη αξία στο τουριστικό προϊόν. Αν και κατά καιρούς υπήρξαν προσπάθειες για κάτι τέτοιο μέσω χρηματοδοτήσεων δεν υπήρξε το ανάλογο

επιθυμητό αποτέλεσμα. Οφείλουμε να διαγνώσουμε τις αιτίες της αποτυχίας αυτής και να τις θεραπεύουμε με πρωτοβουλίες της τοπικής αυτοδιοίκησης σε συνεργασία με την κεντρική διοίκηση, που δεν μπορεί να είναι μόνο επιδοματικού χαρακτήρα, αλλά πρέπει να προσεγγίζουν ουσιαστικά το θέμα της βιωσιμότητας της.

7. Αστικό Κέντρο Κέρκυρας

Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει για την πόλη της Κέρκυρας η οποία, αν και βρίσκεται στο Δήμο Κεντρικής Κέρκυρας, αποτελεί το οικονομικό κέντρο του νησιού, εκεί βρίσκεται ο κεντρικός λιμένας και το αεροδρόμιο και συνεπώς η λειτουργία της επιδρά σε όλο το νησί. Το παλιό τμήμα της συγκαταλέγεται στα μνημεία παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς της UNESCO και έχει μεγάλη επισκεψιμότητα ιδίως τους θερινούς μήνες με όλες τις αρνητικές συνέπειες στην διαχείριση του κυκλοφοριακού και του δημόσιου χώρου.

α. Η υψηλή τουριστική κίνηση με τα αναμενόμενα έσοδα από αυτή, οδηγεί στην απομάκρυνση των μόνιμων κατοίκων και την τουριστική εκμετάλλευση των κατοικιών με την μέθοδο της βραχυχρόνιας μίσθωσης, ενώ η χρήση αυτή συγκρούεται με την χρήση των καταστημάτων εστίασης, που και αυτά πολλαπλασιάζονται εξαιτίας του μεγάλου τουριστικού ρεύματος. Εκτός από την ατμόσφαιρα αντιπαράθεσης που εγκαθίσταται στην τοπική κοινωνία, η πόλη πλέον δεν είναι φιλική προς τους μόνιμους κατοίκους, ούτε προς τους επισκέπτες. Αποκλειστικός αρμόδιος για την ρύθμιση των λειτουργιών της πόλης είναι η τοπική αυτοδιοίκηση και η δράση πρέπει να είναι άμεση, προκειμένου να αποφευχθεί η ερήμωσή της, η απώλεια της ταυτότητάς της και εν τέλει η εγκατάλειψή της από τους Κερκυραίους.

β. Οι πολεοδομικές επεκτάσεις καρκινοβατούν τα τελευταία σαράντα σχεδόν χρόνια, στερώντας από την οικονομία δομήσιμη γη και από τους πολίτες την δυνατότητα στέγασης, ενώ παράλληλα δεν μπορούν να γίνουν έργα που προβλέπονται σε αυτά όπως περιφερειακοί δρόμοι και κοινόχρηστοι χώροι που θα αποφορτίσουν με την σειρά τους το ιστορικό κέντρο. Οφείλουμε αφενός να εντοπίσουμε τους λόγους της τεράστιας καθυστέρησης και να επιδιώξουμε να επιταχυνθούν οι διαδικασίες, δημιουργώντας τις κατάλληλες δομές και υπηρεσίες με ικανή στελέχωση.

γ. Η διαχείριση του μνημείου της παλιάς πόλης δεν μπορεί να είναι μόνο διαχείριση τουριστικού προορισμού και πόρων που προκύπτουν από αυτή την δραστηριότητα. Υπάρχουν και θέματα ασφάλειας της ζωής των κατοίκων, της περιουσίας τους, αλλά και του μνημείου του ίδιου. Τα γερασμένα κτίρια σε συνδυασμό με τον τρόπο και τα υλικά δόμησης, επεμβάσεις που έγιναν μεταγενέστερα και η αλλαγή χρήσης σε αυτά, καθώς και το στενό οδικό δίκτυο στην πόλη, την καθιστούν ιδιαίτερα ευάλωτη σε φυσικά φαινόμενα (σεισμός, πυρκαγιά). Προτεραιότητα πρέπει να είναι η πρόληψη έναντι τέτοιων φαινομένων, σε συνεργασία με άλλους εμπλεκόμενους φορείς (ΟΥΝΕΣΚΟ, υπηρεσίες του ΥΠ.ΠΟ., ΥΠΕΝ, Πυροσβεστική), λαμβάνοντας υπόψη ότι τα κτίρια ανήκουν σε μη εύπορους πολίτες. Τέτοιες δράσεις πρέπει να ενταχθούν με ιδιαίτερη μνεία, σε επικαιροποίηση του σχεδίου διαχείρισης του μνημείου και να εξασφαλιστεί η δυνατότητα οικονομικής ενίσχυσης των πολιτών, προκειμένου να μπορέσουν να υλοποιήσουν τέτοιες επεμβάσεις, ενώ η υλοποίησή τους αποτελεί ευθύνη όλων μας.

B. Νέες προκλήσεις που σύντομα πρέπει να αντιμετωπίσουμε

1. Χωροταξικός σχεδιασμός.

Αν και υπήρξε ζητούμενο για χρόνια δεν υπήρξε ουσιαστική πρόοδος στο θέμα αυτό, δημιουργώντας, παράλληλα, τετελεσμένα στο χώρο, με τις αρνητικές συνέπειες που όλοι γνωρίζουμε. Σήμερα χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ανάκαμψης και υλοποιούνται μελέτες που αφορούν την Χωροταξία, την αναγνώριση των οδών και τον καθορισμό των θεσμικών γραμμών, για τους Δήμους της Επικράτειας. Ουσιαστικά οι μελέτες αυτές θα καθορίσουν την μελλοντική πορεία του τόπου και τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας, καθώς μέσα από αυτές θα προκύψουν χρήσεις γης, τυχόν πολεοδομικές επεκτάσεις, έργα συγκοινωνιακά, λιμενικά κ.α. Απαραίτητη προϋπόθεση που θέτει η Ευρωπαϊκή Ένωση για την χρηματοδότηση των μελετών αυτών είναι η ύπαρξη ενεργού διαβούλευσης των αναδόχων με τις τοπικές κοινωνίες. Για τις μελέτες αυτές, (τρεις για το νησί της Κέρκυρας, μία για κάθε Δήμο) έχουν γίνει οι σχετικοί διαγωνισμοί, έχουν προκύψει οι ανάδοχοι και πρόκειται να προχωρήσουν σύντομα, καθώς πρέπει να υλοποιηθούν μέχρι το 2026. Συνεπώς άμεσα οφείλουμε να το αντιμετωπίσουμε και εμείς σαν τοπική κοινωνία. Οφείλει η τοπική αυτοδιοίκηση σε συνεργασία με τους ανάδοχους να φροντίσουν να γίνει κοινή διαβούλευση σε επίπεδο ολόκληρου του νησιού, δημιουργώντας μάλιστα μηχανισμούς, εφόσον πρόκειται για θέματα ειδικού επιστημονικού αντικειμένου, προκειμένου δια μέσω αυτών να ενημερώνονται τοπική κοινωνία, Δημοτικά Συμβούλια και φορείς ώστε να γίνει ουσιαστική διαβούλευση και να προκύψει το μέγιστο όφελος.

2. Φέρουσα ικανότητα τουριστικού προορισμού.

Σύντομα θα πρέπει αναγκαστικά να ασχοληθούμε με τη σύνθετη έννοια της «φέρουσας ικανότητας» ενός τόπου, έννοια που εισάγεται επιτακτικά τελευταία και μάλιστα μέσω αποφάσεων του ΣΤΕ σχετικές με ανάπτυξη ΕΣΧΑΣΕ και ΕΣΧΑΔΑ. Ο καθορισμός της θα μπορέσει να συμβάλλει στην αντιμετώπιση ήδη υπαρχόντων προβλημάτων, την πρόληψη νέων, θα προκρίνει την αναγκαιότητα κατασκευής νέων έργων, ενώ άμεσα αφορά και τον προαναφερόμενο χωροταξικό σχεδιασμό. Ο καθορισμός της δεν μπορεί να είναι αντικείμενο μελέτης κάθε επενδυτή στα πλαίσια της επένδυσης που επιθυμεί να υλοποιήσει, αλλά οφείλει η τοπική αυτοδιοίκηση να προχωρήσει άμεσα σε αυτήν την κατεύθυνση με γνώμονα την αειφόρο ανάπτυξη και ομαλή διαβίωση σε όλη την επικράτειά της. Η συνεργασία με τους επιστημονικούς και οικονομικούς φορείς, αλλά και ειδικούς επιστήμονες, είναι μονόδρομος.

3. Περιφέρειες Αδριατικής

Η Αδριατική Θάλασσα στην καρδιά της Μεσογείου συνορεύει με χώρες είτε ήδη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είτε μελλοντικά μέλη της. Τα κοινά προβλήματα και προκλήσεις που αφορούν την Αδριατική (προβλήματα μόλυνσης, κλιματική κρίση, ασφάλεια πλεύσης, οικονομική συνεργασία) θα οδηγήσουν σύντομα σε ανάγκη συνεργασίας μεταξύ κατά αρχάς των ευρωπαϊκών Περιφερειών.

Η γεωγραφική θέση της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, στην είσοδο της Αδριατικής Θάλασσας και η ιστορική της διαδρομή σαν γέφυρα πολιτισμού και εμπορίου, μπορεί να αξιοποιηθεί προκειμένου αυτή να αναλάβει ηγετικό ρόλο σε μια τέτοια συνεργασία, εξασφαλίζοντας τα ανάλογα οφέλη. Μια τέτοια εξέλιξη θα αποτελέσει

το ανάχωμα στην, ήδη πραγματοποιούμενη, αποφίλωση της Περιφέρειας σε υπηρεσίες και θα συμβάλλει στην ενδυνάμωση της συνοχής της.

Τέλος, για την ουσιαστική συμμετοχή και δράση των ΟΤΑ σε όλα τα παραπάνω απαιτείται η ύπαρξη υπηρεσιών και στελεχών που θα μπορούν να ανταπεξέλθουν στις προκλήσεις αυτές. Συνεπώς πρέπει να εξεταστούν οι οργανισμοί των ΟΤΑ η διάρθρωση των υπηρεσιών τους και η στελέχωση αυτών. Πρέπει να αξιοποιείται το υπάρχον έμψυχο δυναμικό τους, να εξασφαλιστεί η συνεχή εκπαίδευση αυτού σε νέα δεδομένα και να εξοπλιστούν οι υπηρεσίες με τα κατάλληλα τεχνολογικά μέσα για την παραγωγή έργου. Παράλληλα πρέπει να υπάρχει ιεράρχηση και στοχοθεσία στο έργο των υπηρεσιών και να αξιολογείται η αποδοτικότητά τους. Αρμοδιότητες που ασκούνται σήμερα από τις υπηρεσίες των ΟΤΑ πιθανόν θα μπορούσαν να εκχωρηθούν στον ιδιωτικό τομέα αλλά με αυστηρούς όρους κόστους-ωφέλειας και με θεσμοθέτηση μηχανισμών συνεχούς ελέγχου του αποτελέσματος.

